

Nr 454.

Av herr **Lübeck**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 387,
angående inrättande av en kraftledningslånefond.

I proposition nr 387 föreslår Kungl. Maj:ts riksdagen att besluta inrättande av en statslånefond för kraftledning, »kraftledningslånefonden», i huvudsaklig överensstämmelse med av de s. k. vattenfallssakkunnige framlagt förslag, men har därvid i ett under nuvarande förhållanden viktigt hänseende avvikit från sakkunniges förslag. Enligt detta skulle nämligen lån ur kraftledningslånefonden kunna beviljas icke blott till andelsföretag för landsbygdens elektrifiering, utan även dels till elektriska huvudledningar, avseende den elektriska energiens framledande till olika bygder, dels också — åtminstone tillsvidare, intill dess en jämväl föreslagen statslånefond för vattenkraftanläggningar, »vattenkraftlånefonden», komme till stånd — till mindre, lokala vattenkraftföretag med tillhörande distributionsnät för kommuner, lantbruk och hantverk m. m.

Till denna anordning har departementschefen ställt sig tveksam. Beträffande lån till huvudledningar anföres, att dessa stundom bekostas av själva det företag, som alstrar och säljer kraften, varför ett så allmänt medgivande, som de sakkunnige ifrågasatt, kunde medföra, att lån tilldelades dylik kraftproducent, vilket icke syntes lämpligt. Huvudvikten måste emellertid tydligen läggas på, att distributionsföretagen erhålla någon kraft att distribuera, och detta skulle enligt de sakkunniges mening väsentligt underlättas genom ifrågavarande lånemöjlighet till huvudledning, oavsett vem som ägde densamma. Ej sällan inträffar därtill, att producenten även ombesörjer distributionen. Den prövande myndigheten kommer givetvis att tillse, huruvida lånet verkligen kommer att huvudsakligen tjäna sitt syfte att befrämja huvudsakligen landsbygdistributionen. Men om man det oaktat skulle hysa betänkligheter mot, att lån från kraftledningslånefonden lämnas jämväl till kraftproducenter, så tordé i varje fall anledning saknas att från lånemöjligheten utesluta en kraftledning, som av kraftkonsumen-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 4 saml. 202 häft. (Nr 452—455.) 2

terna eller deras sammanslutning anläggas för att överföra kraft till ett distributionsnät. Detta synes emellertid, även om det ej varit avsett, bliva följden av ett bifall till den kungl. propositionen, enligt vilken lån kunna lämnas endast till »ekonomiska föreningar för anläggande på landsbygden av distributionsnät för elektrisk energi».

Vad därefter angår frågan om lån jämväl till den del av ett distributionsföretag, som mycket ofta utgöres av en mindre vattenkraftanläggning, har departementschefen anfört, att dessa anläggningar uppgivits ställa jämförelsevis små fordringar på kapital, att de framdeles avsetts få sitt lånebehov fyllt ur en annan fond, samt att kraftledningslånefonden torde helt behövas enbart för lån till distributionsföreningar. Denna typ av distributionsföretag förekommer emellertid endast i vissa delar av landet, där anslutning kan vinnas till förefintliga kraftnät, tillhöriga staten eller enskilda, någon gång kommuner. Men i stora delar av landet, särskilt i Norrland samt i Värmland, Småland, m. fl. trakter, måste landsbygdistribution väsentligen grundas på smärre självständiga kraftkällor med därtill anknutna lokala distributionsnät. Det har därför synts de sakkunnige lämpligt och rättvist att under nu rådande förhållanden — och intill dess ännu en statslånefond kan komma att inrättas för vattenfalls utbyggande — i lika mån stödja sådana distributionsföretag, som icke kunna köpa energi utan själva måste alstra densamma. Detta kräver, att lån beviljas även å en del av kraftverket, hvilket, i motsats till departementschefens förmodan, ej sällan kan utgöra en övervägande del av totalkostnaden. För staten medför en dylik utsträckning ingen ökad risk, då tvärtom tillkomsten av kraftverksfastigheten innebär större säkerhet för lånet. Det är visserligen sant, att lånefonden ändock kommer att finna full användning, men grunden för lånemedlens fördelning över landet blir rättvisare genom det här åsyftade tillägget i bestämmelserna.

Slutligen kan det ifrågasättas, om lånen, på sätt den kungl. propositionen avser, lämpligen böra lämnas endast till ekonomiska föreningar. Någon motivering för en dylik begränsning har icke förebragts. Det synes för vinnande av det ifrågavarande syftet kunna ifrågakomma, att landsbygdens kraftintressenter antingen direkt genom kommunerna eller under form av bolag eller genom enskilda önska begagna sig av statslånefonden, utan att ur statens synpunkt hinder mot en sådan anordning borde möta vid i övrigt tillfredsställande förutsättningar.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer jag vördsamt,

att riksdagen ville med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition, nr 387, besluta, att lån ur kraftled-

ningslånefonden må kunna beviljas till huvudledning, som avse att framleda elektrisk energi till lokala distributionsnät, ävensom — intill dess en statslånefond för utbyggande av vattenfall kan komma till stånd — till smärre vattenkraftanläggningar för lokaldistribution, samt att lånen må kunna utlämnas icke blott till ekonomiska föreningar utan även till andra sammanslutningar eller till enskilda, som åsyfta tillgodoseende av landsbygdens kraftbehov och som av den prövande myndigheten ur denna och andra synpunkter godkännas.

Stockholm i maj 1918.

Sven Lübeck.

Nr 455.

Av herr **Bogren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 356, angående överflyttande av underofficerskorpraler i 1:a lönegraden vid flottan och kustartilleriet till en ny lägre underofficersgrad m. m.

(återtagen.)
